

BEZPEČNOST V LA

Duben 2020

POSTAVENÍ ARMÁDY V LA

- Již od nezávislosti výjimečné
- Z ní často rekrutováni prezidenti (Santa Anna)
- Spolu s církví a vlastníky půdy tvořila tradiční oligarchii v 19. století

SPECIFIKA

- Slabý stát, nutné řešit i jiné problémy, než je tomu v evropském pojetí
- Vždy více moci, než je obvyklé
- Často řeší i úkoly, které patří do jiných oblastí – counter-narcos, policie
- Mnohdy jediná síla, která je schopna problémy řešit
- Armáda přesvědčena o svém právu intervenovat, proto zachována v takovém rozsahu, i když absentují hrozby
- Latinskoamerické státy nemají velké výdaje

TERITORIÁLNÍ KONFLIKTY

- Mnohé již od dob nezávislosti, přetrvávají do dnes
- Bolívie ztratila části území ve válce o Gran Chaco i ve válce s Chile
- Dnes nejvíce pohraničních sporů ve střední Americe, Ven-Kol, Peru-Ekv (Cenepa)
- V roce 1995 regulérní konflikt mezi Peru a Ekv o kus neobývatelné země

VNITŘNÍ KONFLIKTY

- Občanské války v regionu centrální Ameriky
- Guatemala – konflikt trval 36 let, zanechal za sebou 200.000 mrtvých
- Občanská válka v Nikaragui
- Občanská válka v Salvadoru

BYROKRATICKÝ AUTORITATISMUS

- Termín Guillerma O'Donella
- Specifický typ vlády v některých zemích LA od 60. do 80. let
- K moci se dostává vojenská junta, neexistence politické soutěže mezi politickými stranami
- Technokratický systém, armáda profesionalizovaná
- Snaha o ekonomické změny
- Přítomný především v jižním cípu Jižní Ameriky

PROBLEMATIKA PUČŮ

- Stále není uzavřená kapitola, poslední výrazný před deseti lety ve Venezuele, předtím neúspěšné pokusy v Ekvádoru a Venezuele
- 2009 Honduras
- Vliv armády i v událostech v Bolívii (tam silná tradice změn vlády vojenskou cestou - od nezávislosti již 190! pučů)

POSTAVENÍ ARMÁDY V PRŮZKUMECH VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ

- Instituce s „vysokou“ důvěrou, bývá na druhém až třetím místě za katolickou církví

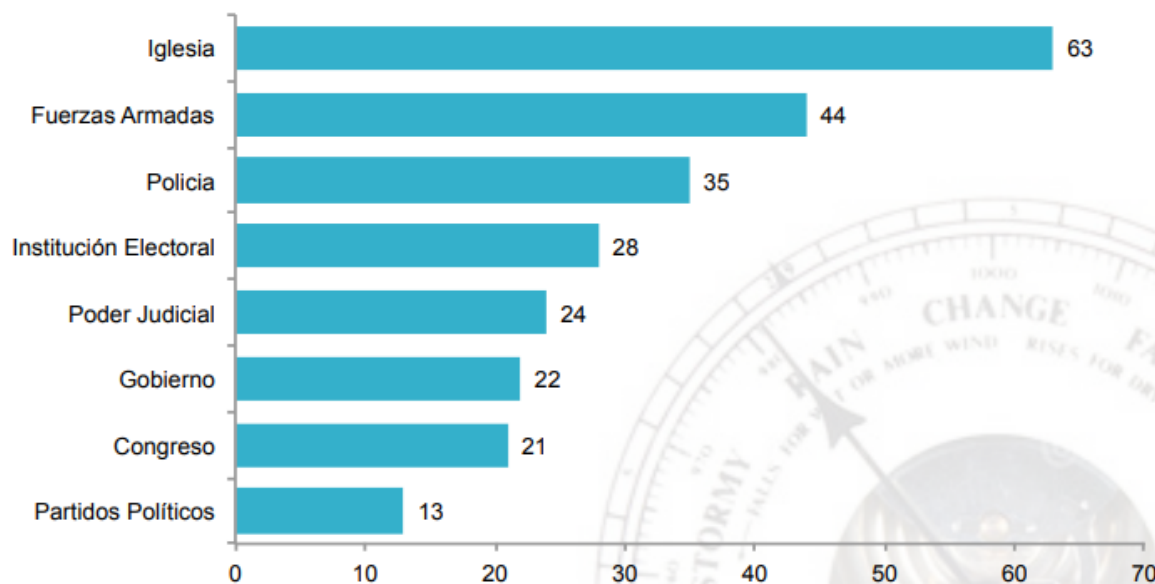

CONFIANZA EN INSTITUCIONES

TOTAL AMÉRICA LATINA 2018

*P. Hablando en general, ¿Diría Ud. que se puede confiar en la mayoría de las personas o que uno nunca es lo suficientemente cuidadoso en el trato con los demás?
Aquí: 'Mucha confianza' más 'Algo de confianza'.*

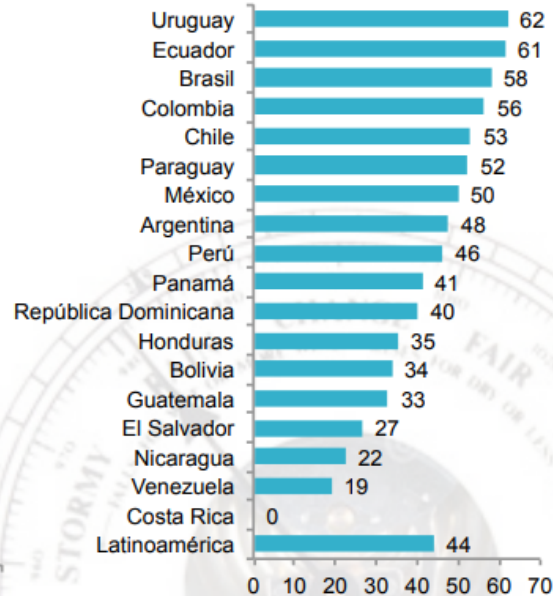
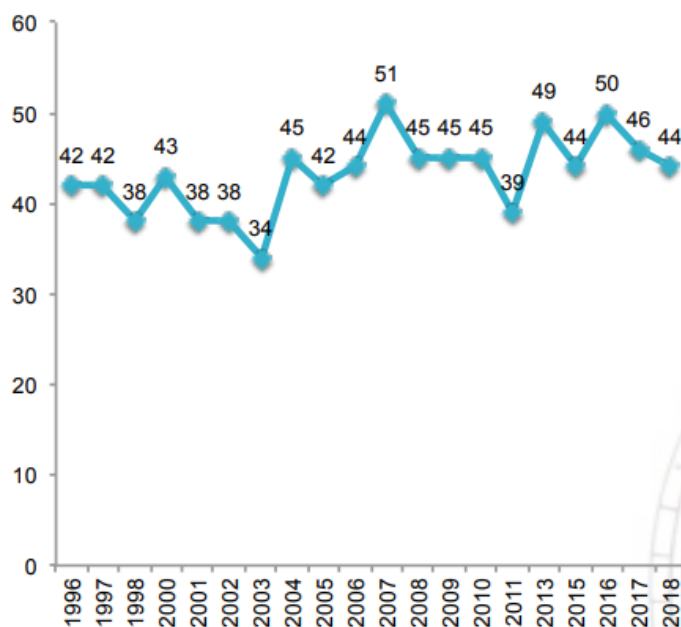

CONFIANZA EN LAS FUERZAS ARMADAS

TOTAL AMÉRICA LATINA 1996 - 2018 – TOTALES POR PAÍS 2018

P. Por favor, mire esta tarjeta y dígame, para cada uno de los grupos/instituciones o personas mencionadas en la lista. ¿Cuánta confianza tiene usted en ellas: Mucha, Algo, Poco o Ninguna confianza en...?
 Aquí: 'Las Fuerzas Armadas'
 Aquí: 'Mucha' más 'Algo'.

BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM NA ZÁPADNÍ HEMISFÉŘE

- Můžeme o něm hovořit od roku 1942 – založena Meziamerická obranná rada (IADB)
- V rámci ní kontakty, ale nikoliv systematické
- Spojeno s druhou světovou válkou
- Mnoho států nebylo členy vůbec
- Např. Kanada se zapojila až v 2002
- Od roku 2006 součástí OAS

BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM NA ZÁPADNÍ HEMISFÉŘE II

- Smlouva z Ria – 1947 – systém kolektivní bezpečnosti, jak proti externím, tak pro napadení jednoho státu druhým
- V roce 1948 vznik Organizace amerických států – USA se snažily v jejím rámci vytvořit obrannou strukturu
- Silně ovlivněno hrozbou komunismu
- Dnes obranná politika v rámci UNASUR, některé státy vystoupily ze smlouvy z Ria
- Smlouva s Tlatelolca (1967) – LatAm se stala první zónou bez jaderných zbraní

FOTBALOVÁ VÁLKA

- Konflikt mezi Salvadorem a Hondurasem
- Vyvrcholení dlouhodobých sporů
- Roznětkou zápas kvalifikace o mistrovství světa
- Salvador napadl Honduras, který chtěl vyhostit Salvadorce pracující v zemi
- Pouhých šest dní, dva tisíce obětí. Aktivní role USA a OAS

STARÝ VS. NOVÝ KONCEPT BEZPEČNOSTI

- Především po druhé světové válce snaha o rozšiřování konceptu jak z hlediska aktérů, tak z hlediska záběru
- Starý koncept – především vojenská bezpečnost
- Nový koncept – „kodaňská škola“ – vojenská, politická, sociální, ekonomická, environmentální
- Na hemisférické konferenci o bezpečnosti z roku 2004 patrný přechod ke druhé kategorii

VNITŘNÍ BEZPEČNOST

- Problematická podoba státní moci, a to i u „demokracií“
- Odpor proti státní moci ve formě guerill – pestrá směsice politických směrů, většinou však levicového zaměření a prokubánské
- „Eskadry smrti“ – jednotky bojující proti guerillám, ne oficiálně státní, ale často se zastřenou podporou státu

ŠPINAVÁ VÁLKA

- Příklad tzv. státního terorismu
- V roce 1976 nahrazuje v Argentině Perónovou junta vedená Jorge Videlou
- Boj proti Lidové revoluční armádě a Montoneros, ale též proti opozici, civilistům, odborářům – Triple A
- Odhady okolo 30.000 mrtvých

HISTORICKÉ KOŘENY EZLN

- Zapatova armáda národního osvobození
- Jméno odvozeno od Emiliana Zapaty – revolucionáře z revoluce 1910 a vůdce Osvobozené armády Jihu
- „Země, svoboda a spravedlnost“
- Po své vraždě se stává modlou pro mnoho Mexičanů

EZLN NA SCÉNĚ

- Veřejný projev 1. ledna 1994 – spolu se vstupem NAFTA v platnost – EZLN jejím velkým kritikem
- Vůdčí postavou Subcomandante Marcos
- Převzata kontrola nad radnicemi v pěti městech
- Boje trvaly jen 12 dní, nepříliš velká intenzita – pak uzavřeno příměří a dialog s vládou
- Snaha přitáhnout pozornost k Chiapasu a indiánské populaci v nejchudší části Mexika

DIALOG S VLÁDOU

- Dohody ze San Andrés – 1996 – obsahují ustanovení o posílení práv indiánské populace
- Prezident Zedillo je nicméně příliš nedodržel – zapatisté se vracejí k metodě konfrontace
- Za Foxovy vlády prošel parlamentem COCOPA

SOUČASNÁ SITUACE

- Od ledna 2006 rozjela EZLN svou „Jinou kampaň“
- V jejím rámci cesta po celém Mexiku, proslovy a diskuze s lidmi
- Marcos se přejmenoval na Delegáta Nula
- V květnu 2007 rozsáhlé zatýkání v rámci zapatistických demonstrací
- 2012 – tichý pochod desítek tisíc podporovatelů proti návratu PŘI
- V roce 2018 María de Jesús Patricia Martínez jako indiánská prezidentská kandidátka

EAMZ.SUCOIP
ESCUELA AUTONOMA MUNICIPAL
ZAPATISTA

SUB PEDRO

SUB-
INSURGENTE
Sembrando la dignidad
de los pueblos

COMANDANTE
PEDRO
y el espíritu
Mayas en
Resistencia

12 DE NOVIEMBRE
2007

EZLN

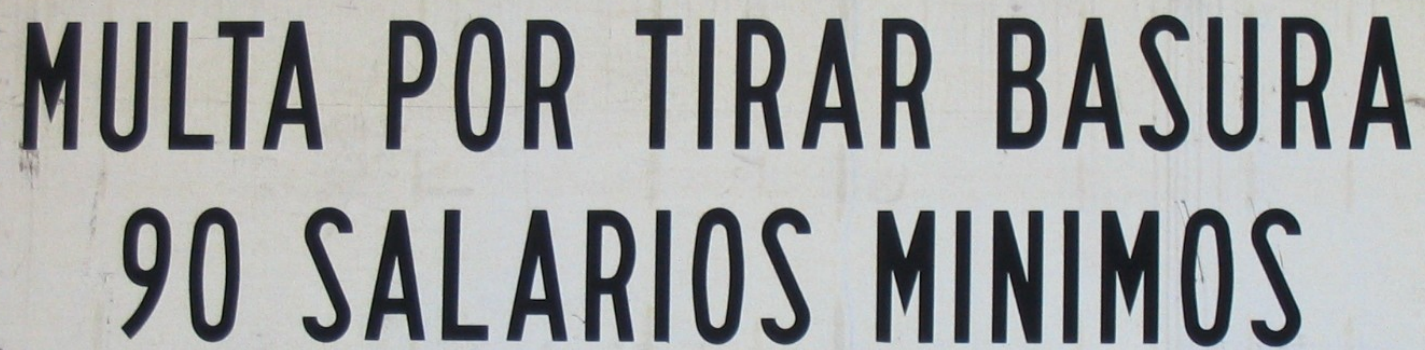

ZONA ROJOTE
JUNTA DE BUEN GOBIERNO
SE PROHIBE ESTRICTAMENTE EL
TRAFICO DE ARMAS SIEMERA Y CONSUMO
DE DROGAS BEBIDAS EMBRIAGANTES
VENTA ILEGAL DE MADERAS
NO A LA DESTRUCCION DE
LA NATURALEZA
★ ZAPATA VIVE LA LUCHA SIGUE
ESTA USTED EN TERRITORIO
ZAPATISTA ★
EN REBELDIA AQUI MANDA EL PUEBLO
EL GOBIERNO OBEDECE

**MULTA POR TIRAR BASURA
90 SALARIOS MINIMOS**

SVĚTLÁ STEZKA – SENDERO LUMINOSO

- Maoistická guerilla
- V čele Abimael Guzmán – univerzitní profesor – Rudé slunce, Čtvrtý meč marxismu
- Dlouhou dobu funguje v ilegalitě, rozhodne se nezapojit do voleb vypsanych vojenskou vládou
- První výrazný veřejný projev v roce 1980
- Zpočátku násilí především na venkově, následně se přesunulo i do Limy - likvidace elektráren, teror přímo ve městě

SVĚTLÁ STEZKA II

- Příliš brutální praktiky, aby byla oblíbená
- Organizace rolníků v tzv. rondas – protisenderistické domobrany – posvěceny Fujimoriho vládou
- Masakr v Lucanamarce – 69 mrtvých
- Celkem Světlá stezka zodpovědná za smrt více než 30.000 lidí, další obětí vládních zásahů
- Po zatčení Guzmána naprostý úpadek, přesto existují dodnes

LOS ORÍGENES DE SENDERO LUMINOSO OCURRIERON EN EL ÁMBITO UNIVERSITARIO

Abimeel Guzmán enseñaba Filosofía en la Universidad Nacional San Cristóbal de Huamanga, donde su agrupación priorizaba la construcción de una férrea ideología que luego serviría de base para un proyecto armado. Un informe realizado en 1989 reveló que el 35,5% de los sentenciados por terrorismo tenía educación universitaria, cuando este sector representaba solo el 7,7% de la población educativa.

PUTIS

EL 13 DE DICIEMBRE DE 1984, MÁS DE 123 PERSONAS, INCLUYENDO AL MENOS 19 NIÑOS DE LAS COMUNIDADES ALEDAÑAS A PUTIS (HUANTA, AYACUCHO) FUERON ASESINADAS POR MIEMBROS DE LAS FUERZAS DEL ORDEN

Desde 1983, los habitantes de la zona vivían una situación de extrema violencia, producto de los ataques de Sendero Luminoso y luego de las Fuerzas Armadas. Estas, al no contar con adecuadas estrategias de inteligencia, acusaron a todos los pobladores como integrantes de la agrupación terrorista.

Según testigos, efectivos militares animaron a la población de distintas comunidades a reubicarse en Putis, con el argumento de darles protección. Quienes accedieron, fueron obligados a cavar una poza que supuestamente sería una placigranja. Sin embargo, concluida la tarea, dichos efectivos fusilaron a todos los campesinos presentes, incluyendo a los niños, y los enterraron ahí mismo.

El hecho no fue conocido a pesar de que otras 267 personas fueron asesinadas y desaparecidas en la zona. Recién en el 2001, luego de restablecida la democracia, una investigación periodística sacó a la luz lo ocurrido. En el 2008, la fosa de Putis fue abierta y se encontraron aproximadamente 32 restos humanos cuyas ropas fueron enviadas para el reconocimiento de sus familiares. Un año después estos restos fueron enterrados debidamente. Las autoridades de Putis han denunciado la existencia de más de 62 fosas aún sin exhumar.

La comunidad estuvo abandonada hasta 1997 cuando comenzó el retorno de sus pobladores. Actualmente, la población busca el reconocimiento de Putis como distrito.

Libro de registros de la violencia, elaborado por Gerardo Fernández.

EL RETORNO DE ALBERTO FUJIMORI AL PERÚ

Se usaron muchas tácticas para evitar la extradición, como apelar a su nacionalidad japonesa, casarse con una ciudadana de ese país y postular al congreso de Japón. Un trabajo largo y paciente, que se remonta al 2001, la consigue luego de así resolverlo la Corte Suprema de Chile, país al que Fujimori se había trasladado desde el Japón. Los analistas consideraron esa extradición una conquista contra la impunidad y una victoria de la justicia peruana

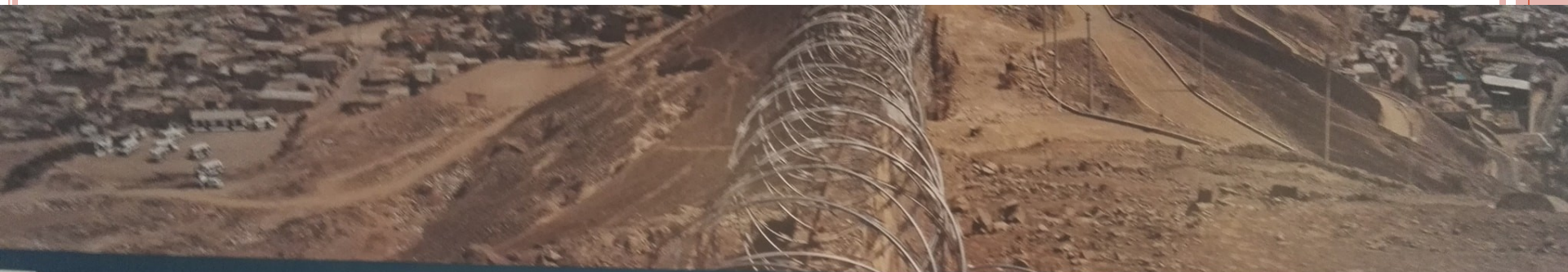

SE BUSCA

BARRIOS ALTOS / EL SANTIAGO DE ARMAS / AVION PRESIDENTE
ARMAMENTO M / ATRIA / CORRUPCIÓN / RE
ALCO / ADA / TORTURA / AN
CIACIÓN ICH / TRAFIC
ARMAS / AVION PRESIDENTE
LA PATRIA / CORRUPCIÓN / RE
LA CANTUTA / TORTURA / AN
TORTURA / AN
RA / T
LA PR
BELINA
ARMAN
ALCO / ADA
CIACIÓN ICH / TRAFIC
ARMAS / AVION PRESIDENTE
LA PATRIA / CORRUPCIÓN / RE
LA CANTUTA / TORTURA / AN
TORTURA / AN

LA IMPUNIDAD PERDURA EN EL OLVIDO

si quieres que te tío se salve y tú también, tienes que complacernos

«¿quién te va a creer? si no has sido virgen, ¿cómo vas a demostrar que te han violado?»

allí me tuvieron 8 días con golpe, con maltratos físicamente, psicológicamente. Al final, me llegaron a violar allí

obligaban a señoritas, niñas a convivir con un «compañero», a nombre del pdte. Gonzalo casaban

ÉRAMOS CUARENTA, TE LO ASEGURO

ellos lo llamaban «largo». comienzan a hacer sentir toda la pistola y me comienzan a decir «vas a sentir lo que se siente sentir el arma»

ÉRAMOS NIÑAS EN ESE TIEMPO

MAMAY, IMA PAPAQTAS WARMITA WACHARIHUARANKI

intercambiaban golpes, metiendo sus manos en mis partes íntimas

«¿qué nombre le pondrás a tu hijo? ¿sinchi, si es hombre, o sincha si es mujer?»

él me aseguraba que nadie más me viole. Los mismos militares no van a violar a la esposa de otro militar ¿no?

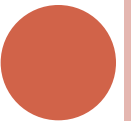
SOLDADUPA PUCHUNTA CASARAYKI

ahí veía cómo los senderistas les cortaban los senos y les metían cuchillo por la vagina a las mujeres que supuestamente habían sido infieles a sus maridos

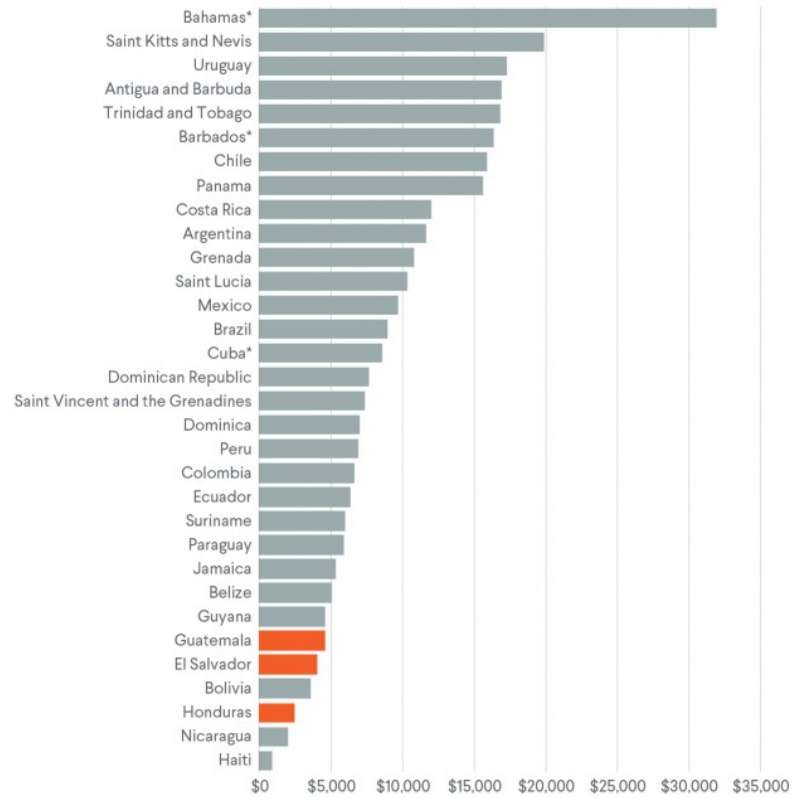
MARAS

- Gangy mladistvých
- Problém hlavně v oblasti „Triángulo Norte“
- Střety mezi Mara Salvatrucha a Barrio 18 zvyšují kriminalitu
- Vláda přistoupila s politikou „mano dura“
- Násilnosti dokáží snížit průměří, ale v minulosti selhávání

Scraping By in the Northern Triangle

Gross domestic product per capita, 2018

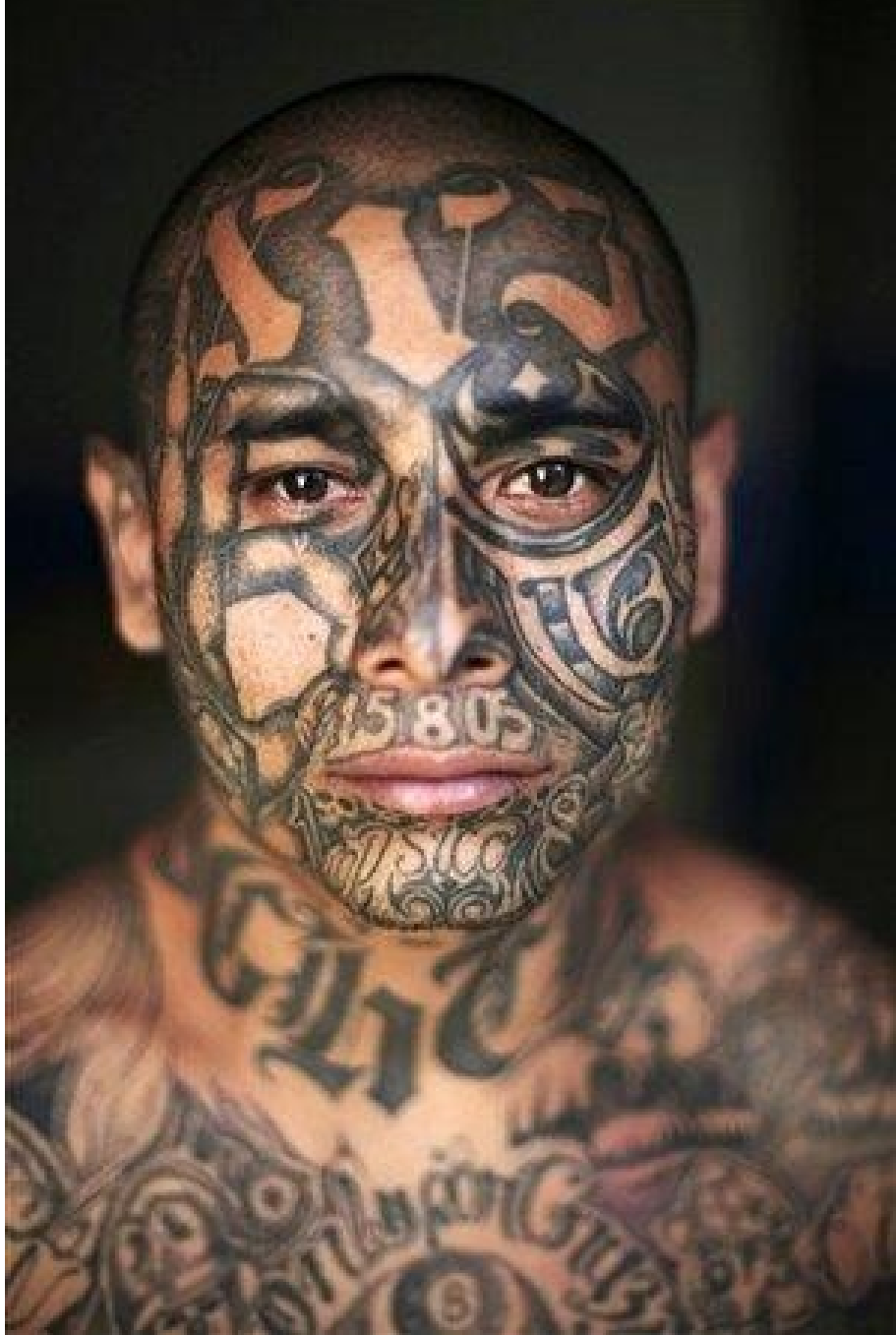

*2017 data

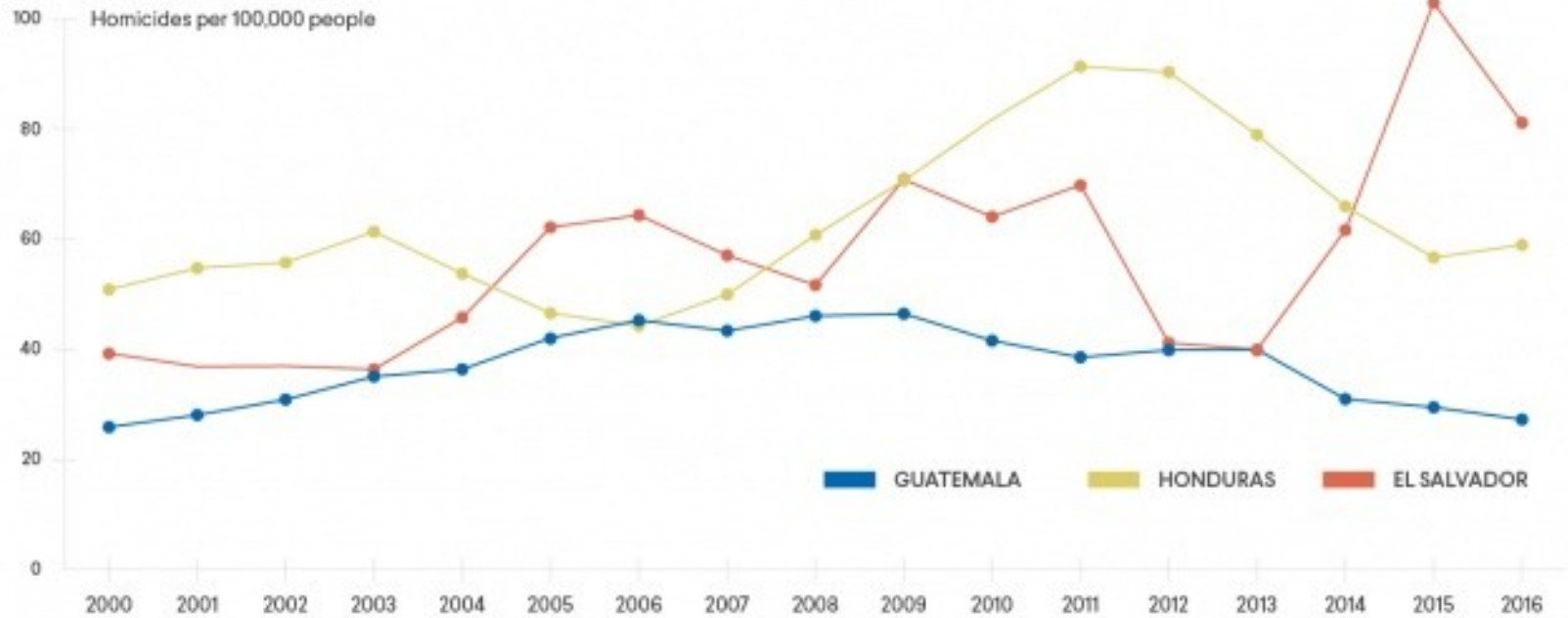
Source: World Bank.

NORTHERN TRIANGLE HOMICIDE RATES

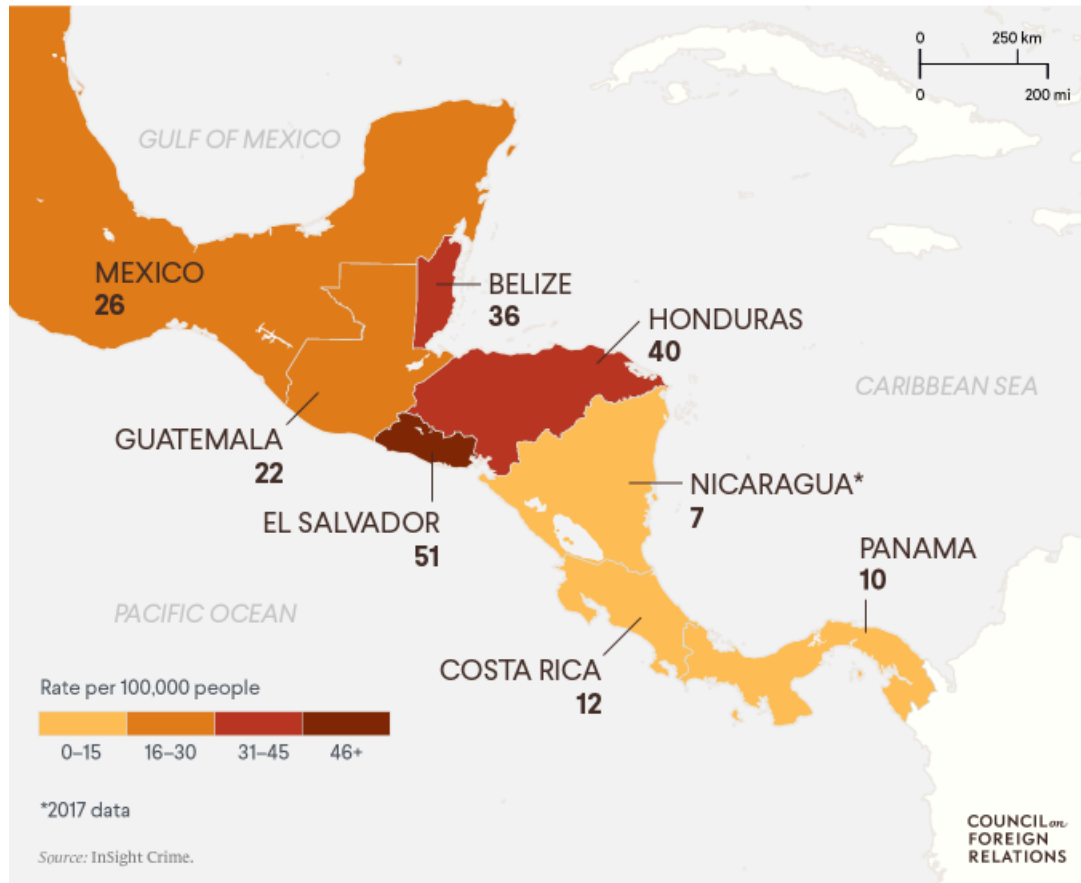
Source: World Bank, InSight Crime

Credits: Danielle Renwick, Julia Ro

COUNCIL on
FOREIGN
RELATIONS

Central America Homicide Rates, 2018

MINUSTAH

- Peacekeepingová mise OSN na Haiti od 2004
- Více než 8000 vojáků, většina z Latinské Ameriky
- Symbolicky velmi důležité – ukázka toho, že region se snaží si sám řešit své problémy
- Od konce roku 2017 nahrazeno MINUJUSTH, daleko menší počet vojáků, v půlce roku 2019 ukončeno

